СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 262. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 8-го листопада, 1929. VOL. XXXVII. No. 262. Jersey City, N. J., Friday, November 8, 1929. THREE CENTS.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

РЕПУБЛИКАНЦІ ЗАЖУРЕНІ ВИСЛІДОМ ОСТАННІХ ВИБОРІВ

НЕ ВДАЛОСЯ РОЗБИТИ „СОЛІДНОГО ПОЛУДНЯ".

ВАШИНГТОН, 7. листопада. — Демократичні сенатори і посли радіють зприводу демократичної побіди при виборах. Бо в Ню Йорку й у стейтах Кентоки та Вірджінія осягнули вони повну побіду. Найбільше раді з того, що полудне повернулось до давної демократичної солідарности, яку розбито підчас президіяльних виборів.

Знову републиканці зажурені головно тим, що останні вибори зраджують ухил населення від републиканської партії, а зворот до демократичної. З того треба вносити, що при найближчих виборах на президента не так то легко буде перепerти републиканського кандидата.

НЮЙОРСЬКІ РЕПУБЛИКАНЦІ РЕОРҐАНІЗУЮТЬСЯ.

БОЯТЬСЯ ВТРАТИТИ СТЕЙТ ПРИ ПРЕЗИДІЯЛЬНИХ ВИБОРАХ.

НЮ ЙОРК, 7. листопада. — Послідні міські вибори виказали, що републиканська партія терпить у Ню Йорку на великі орґанізаційні недостачі. Вже тепер можна заключати, що републиканцям не вдасться повалити демократичного кандидата на говернора. Що більше, при президіяльних виборах готові републиканці втратити нюйорський стейт. Це є причиною, що партія забирається тепер до реорґанізації свого апарату.

ГУВЕР ПЕРЕПРОШУЄ ДЖАНСОНА.

ВАШИНГТОН, 7. листопада. — Президент Гувер дізнався допера з часописів, що не вислано запрошення сенаторови Джансонови на обід, який президент влаштував у честь ґенерала Доса, американського амбасадора в Лондоні.

З того почали вносити, що зачалася давна ворожнеча між Гувером і Джансоном. Та президент переслав сенаторови Джансонови через свого секретаря листа, в якім перепрошує його за помилку, котра счинилася не знати яким робом.

Джансон, коли йому вручено письмо президента, вложив його, не читаючи, до кишені і продовжав розмову з якоюсь стороною.

СПЕКУЛЯНТИ СУМУЮТЬ.

НЮ ЙОРК, 7. листопада. — На нюйорській біржі слідний новий спад вартости цінних паперів. Виглядає, що прийде до нового краху. Вчорашні втрати сягають біліона долярів.

СУДИТИМУТЬ УБИЙНИКА РОТШТАЙНА.

НЮ ЙОРК, 7. листопада. — Окружний прокуратор Бартон подає, що наступного тижня відбудеться розправа проти Джорджа Мек Мануса за участь у вбивстві ґемблера-мілioнера, Арнолда Ротштайна.

БРОКЕРИ БАНКРОТУЮТЬ.

НЮ ЙОРК, 7. листопада. — Брокерська фірма Берен і Ко. збанкротувала наслідком нещасливих спекуляцій на біржі. Це вже банкроцтво третьої брокерської фірми на протязі двох тижнів.

В ОБОРОНІ НЕЖОНАТИХ.

ВАШИНГТОН, 7. листопада. — Посолка Рут Ганна Мек Кормик відбула конференцію з секретарем скарбу Мелоном у справі оподаткования безженних. Разом з нею були представниці ріжних жіночих орґанізацій.

Делеґація домагалася від Мелона попертя у справі підвищення податкових полекш для нежонатих. Вони твердили, що незамужні жінки чи нежонаті чоловіки мають на своїй голові майже завжди удержання родини. Тому буде справедливо, коли звільниться від доходового податку їх дохід до висоти $3.500 на рік.

Мелон згодився поперти жадання делеґації.

КОЖДОГО ПІД ЛІКАРСЬКІ ОГЛЯДИНИ.

НЮ ЙОРК, 7. листопада. — Пять визначних лікарів заявилися вчора підчас дискусії в справі публичного здоровля за тим, щоб завести періодичні лікарські оглядини, яким повинен піддаватися кождий мешканець.

КЮРІ ВЕРТАЄ ДО ЕВРОПИ.

НЮ ЙОРК, 7. листопада. — Мадам Кюрі, славна на весь світ зі своїх праць над винаходом раду, обходила тут 62-гий рік життя. Взавтра вертає до Франції.

ВОКЕР ТРИЮМФУЄ.

НЮ ЙОРК, 7. листопада. — Джеймс Вокер, вибраний наново мейором міста, застав вчора своє бюро завалене телеґрамами, які наспіли з ріжних міст і з ріжних кінців світа з желаннями зприводу його великої побіди при виборах.

ДЕНЬ ПОДЯКИ.

ВАШИНГТОН, 7. листопада. — Президент Гувер назначив день 28 листопада Днем Подяки. У своїй проклямації підносить, що треба подякувати Богови за добробут, спокій, поступ і ті великі здобутки, які осягнено на ріжних полях науки.

ҐЕНІЯЛЬНИЙ РАХІВНИК.

Цими днями помер у Франкфурті д-р Ґотфрід Рікле, якого звали „математичним феноменом". Знавці твердять, що його талант у цифрових обчисленнях не був досі перевищений ніякою відомою людиною в історії. Рікле був виїмковим жонґлером чисел. Він показував прилюдно таку „штуку": підносив чотиромісцеве число до квадрату, а рівночасно повторяв на память якенебудь нашвидку написане йому число з 24 позиціями. В останніх роках свого життя він обчислив шлях 54 планет. Поверхню планети, якої промір подавали йому, він вичисляв у чотирох секундах. Щоби запамятати 200 чисел, на це досить було йому 7 хвилин і 4 секунди. Досі ніодин математик світа не в силі був запамятати 200 чисел.

ЗАВОРУШЕННЯ ВЯЗНІВ У СТРИЙСЬКІЙ ВЯЗНИЦІ.

У стрийській вязниці вибухли заворушення політичних вязнів. Політичні вязні цеї вязниці зверталися до управи вязниці з деякими домаганнями, яких однак управа не хотіла узглядднити. На цій підставі дня 7 жовтня ц. р. вибухли там заворушення політичних вязнів. Візваний управою вязниці відділ поліції привернув спокій. Стільки подає польська преса.

САМОВБИВСТВО ЗЛОДІЯ.

В ночі з 24 на 26 вересня господар Петро Ситник з Вигнанки, пов. Чортків, придержав у своїй стодолі відомого вломника Юліяна Ушия. Цей одначе, поранивши ножем Ситника, втік. Поліція зараз же урядила облаву й Уший, бачучи, що нікуди втікати — підрізав собі горло бритвою.

ЩЕ ПРО ПАРИЖСЬКИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ СКАНДАЛ.

Большевицький радник парижської амбасади Бесядецький приняв представника російської еміґрантської преси та обіцяв оголосити в закордонній пресі сензаційні ревеляції про діяльність чека за границею. Всі урядовці заграничних радянських установ, каже Бесядецький, стоять під постійною контролею заграничної чека і вона згладжує кожного, хто став невигідним радянській владі. Так, наприклад, струїла чека секретаря віденського посольства, Ярославського.

Бесядецький заповідає, що не буде безчинно приглядатися подіям, але візьме активну участь в поборюванню большевизму, спільно з протирадянською еміграцією.

Радник Бесядецький з походження Українець. Заки виїхав до Парижа, працював у большевицькім посольстві у Варшаві і завсіди називав себе Українцем.

Оказується тепер, що це була тільки маска.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

Заходом т-ва Українських Дяковчителів в Америці, в слідуючу неділю, 10-го листопада, із стації WAAT, готель Плаза, Джерзи Сити, в годині 2.45 хв. зполудня, мішаний хор ім. М. Лисенка з Джерзи Сити під проводом п. А. Ґели виконає слідуючу програму: 1) Ступницький: Жала Улянка, хор мішаний; 2) Народна пісня: Вийшли в поле косарі; сопран сольо відспіває Меланія Чура; 3) Леонтович: За городом качки пливуть, хор мішаний; 4) Народна пісня: Віє вітер, віє буйний; басове сольо відспіває п. Гр. Шустикевич; 5) Лисенко: Зачинаймо веселитись; секстет з оперети „Наталка Полтавка", відспівають солісти хору ім. Лисенка; 6) Леонтович: Ой ніхтож там не бував і 7) Степовий: Бігло козенятко, хор мішаний. Ріжнож отсим повідомляється всіх Українців міста Джерзи Сити, які не мають у себе дома радія, що для їх вигоди, щоб могли почути програму місцевого хору ім. Лисенка, п. Сурмач обіцяв доставити на сю неділю радіо, яке буде уміщене в церковній галі при Ґрін і Сусекс вул. підчас української півгодини. Отож хто бажав би почути ню програму, хай прийде перед год. 2.45 до згаданої церковної галі, а там матиме змогу прислухатись безплатно продукції свого хору.

ОБЛАВА НА ВАТАГУ РОЗБИШАК У ПІДГАЄЧЧИНІ.

В Підгаєччині появилася ватага з трох розбишак, що граблять людей по селах та дорогах. Один з розбишак перебраний за постерункового. Поліція, змішнена відділами з инших повітів, розпочала облаву на розбишак, але покищо безуспішно.

ЗНОВУ ДОБУЛИ ҐАЗ У ДАШАВІ.

З Дашави спроваджують тепер рурами ґаз аж до Львова. На днях відкрито пяте жерело ґазу. Воно за добу дає аж 300 тисяч кубічних метрів ґазу, які дають стільки тепла що 33 ваґони камінного вугля. Це вже 5-те таке сильне ґазове жерело ґазу в Дашаві.

ВИХОВУЮТЬ БЕЗБОЖНИЦЬКИХ ПРОПАҐАТОРІВ.

Большевицький союз безбожників приступив до орґанізації кількох „протирелігійних університетів", з котрих один має бути в Москві, а другий на Уралі. Навчання триватиме рік. Після скінчення того року абсольвенти діставатимуть ступінь „пропаґатора-безбожника", а разом з тим платні посади в губерніяльних і повітових партійних комітетах. Треба завначити, що спроба створення такого „протирелігійного університету" в Ленінграді не вдалася, бо число кандидатів на майбутніх „пропаґаторів-безбожників" було замале.

СТРАШНА ПОЖЕЖА В ЗГЕЖІ.

З Лодзі доносять, що там у ночі вибухла грізна пожежа в фабриці Померсона в Зґежі. 50 робітників не могли видістатися з кімнат першого поверха, бо сходова клітка згоріла. Кількох вискочило вікном, решта найшла смерть в огні.

ВИКОПАЛИЩА В СКАЛАТСЬКОМУ ПОВІТІ.

В скалатському повіті, в селі Остапє, відкопали людські скелети, що походять з камінної доби, себто біля 2000 літ пер. Хр.

ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ ЗБІРОК.

Шовіністично-кресовий „Курєр Станіславовскі", що в попередньому числі назвав сумним проявом ходження польської публики до українського театру ім. Тобилевича, виступив у найновішому (480) числі проти збірок на українські цілі по вулицях Станиславова. Під притокою, що збірок у Станиславові є взагалі забагато, домагається він унормування тої справи так, щоби на першому місці були збірки на цілі Л. О. П. П-у й інші потреби загально-державного значіння, а щойно потім збірки на цілі гуманітарні і т. п. Збірки на українські культурно-гуманітарні цілі не подобаються „Кур. Стан." до тої міри, що він з поминенням правди виписав: „Прим ведуть руські комітети, що збирають майже щоденно на ріжні цілі". Аж так далеко загнався у слінім шовінізмі орган посадника міста, п. Хованьца!

ЧИСТКА КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ НА УКРАЇНІ.

„Комуніст" друкує підсумки чергової чистки комуністичної партії, тим разом сільських орґанізацій. Підсумки торкаються 1,488 сільських партійних осередків, в яких було 17,594 членів. З них виключено з партії 2,396 чоловіка, себто 13.4%. Ріжного рода лекші кари (виключення — найтяжча кара) наложено на 2,414 членів, себто 13.5½.

Причину виключення становлять: 27.9% виключено як „чужий елемент", себто таких, що тільки ізза особистих користей попали в компартію. 16.4% — за нездисциплінованість. Стільки саме за злочинну поведінку. 16% за пянство і бешкети, 12.8% за викривлення клясової лінії, 11% за ріжні „негідні" вчинки, в тому половину за релігійні звичаї, себто за те, що вони вірили в Бога і виконували ріжні релігійні практики, — хрестили дітей, святкували церковні свята і т. д.

Виходить отже, що кождий 4-тий комуніст на селі ні до чого і їх треба було викинути з партії або покарати. А що на селі комуністів усього до 30,000 на 20 міліонів селян, то стає ясним, що сила комуністів на селі рівнається майже нулі.

ЗАВОРУШЕННЯ В ПОЛЬЩІ

ВІДБУЛИСЯ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ПРАВИТЕЛЬСТВА. У ЛЬВОВІ ПРОТИ ДЕМОНСТРАНТІВ УЖИЛИ ТЕНКІВ ТА ПАНЦИРНИХ АВТ. ПОЛІТИЧНА БОРОТЬБА ВСЕ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

ВАРШАВА (Польща), 7. листопада. — В усіх містах Польщі відбулися масові вуличні демонстрації-протести проти відрочення засідань сойму. Демонстранти вимагали негайного уступлення правительства. Найбільші демонстрації відбулися в ріжних містах Галичини, а особливо у Львові. Величезні натовпи народу маширували по вулицях Львова з криками: „Геть Пілсудського!" Для втихомирення юрби були вжиті тенки та панцирні авта.

Таксамо й в инших містах Галичини відбулися кріваві сутички демонстрантів з поліцією. Влада конфіскує ґазети, що виступають проти уряду, а у Львові кілька ґазет заборонено взагалі друкувати. Юнія ґірняків оголосила загальний майнерський страйк.

У Варшаві, хоч не дійшло до таких поважних заворушень, як у Львові, всеж і тут панує велике незапокоєння. Соціялісти та взагалі противники сучасного уряду кажуть, що відрочення засідань сойму треба вважати перемогою Дашинського, бо уряд побоявся розвязати сойм і не мав відваги стати перед ним. Тому вони сподіваються, що треба чекати зміни правительства. Лідер урядового соймового бльоку, Славек, заявив, що зміни в політиці уряду не буде. Польські реакціонери на чолі з князем Радзівілом домагаються розвязання сойму.

Заворушення в Лодзі тривали цілу ніч, а поліції пощастило припинити демонстрацію після покалічення богатьох учасників її. Тепер провадяться арешти у всіх містах Польщі, а особливо в Галичині.

УРЯДОВЕ СВЯТО РЕВОЛЮЦІЇ.

В РІЧНИЦЮ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПЕРЕВОРОТУ В РОСІЇ ВІДБУДЕТЬСЯ ВЕЛИКЕ СВЯТО, В ЯКОМУ ГОЛОВНУ РОЛЮ ГРАТИМЕ РОСІЙСЬКА АРМІЯ.

МОСКВА (СССР), 7. листопада. — Сьогодня має відбутися по всій Росії святкування річниці жовтневої революції. Всі військові сили Радянщини готуються до участи в цьому святі. Найбільша військова парада відбудеться в Москві на „Красной Площаді", в якій візьмуть участь всі роди зброї російської армії.

По наказу уряду скрізь готуються плякати з відповідними комуністично-революційними написами, які мають нести робітники в поході і якими будуть прикрашені будинки та вулиці міст.

МАСОВІ АРЕШТИ КОМУНІСТІВ.

ТОКІО (Японія), 7. листопада. — Починаючи з березня 1923 року, японська поліція систематично перевела арешти активних комуністів-агітаторів. Досі вона арештувала 825 комуністів, яких обвинувачують в аґітації проти сучасного державного ладу, в закликах до заворушень, в терористичних актах і т. п.

Поліція вважає, що вона арештувала майже всіх активних комуністів-агітаторів та їх лідерів, хоч можливо, що лишилося ще кімька незначних комуністичних осередків. Уряд на спеціяльному засіданню обговорював справу комуністичної пропаґанди в Японії. Він звернув увагу на те, що більшість аґітаторів пройшли спеціяльні курси аґітації в Москві. Крім того одна держава давала велику грошеву допомогу японським комуністам. Тому, що та держава зобовязалася не вести комуністичної пропаґанди в Японії, японське правительство готується заявити відповідний протест.

ДЕМОНСТРАЦІЯ БЕЗРОБІТНИХ.

ДУБЛИН (Ірляндія), 7. листопада. — Тут відбулася демонстранція безробітних перед парляментом. Поліція розігнала демонстрантів ще до початку засідання парляменту.

Коли лише почалося засідання парляменту, хтось з ґалерії розкинув червоні летючки, в яких вимагалося припинити засідання, поки парлямент не вислухає жадань безробітних.

ГОТУЮТЬСЯ ДО БОЇВ У МАНДЖУРІЇ.

МУКДЕН (Манджурія), 7. листопада. — Китайська поліція в Харбіні перевела арешти запідозрених у большевицьких симпатіях. Зроблено це з метою, щоби не допустити до прокомуністичних виступів у річницю жовтневої революції.

В районі стації Пограничча концентруються сильні частини китайської армії, бо там очікують наступу російської армії. Китайське командування має відомости, що Росіяне роблять відповідні приготовання.

ЛІТАКИ МАЙБУТНЬОГО.

БЕРЛІН (Німеччина), 7. листопада. — Інжинір, будівничий літака ДО-Х, Дорнієр, у своїй лекції заявив, що скоро буде побудований літак, який підноситиме 100 тон вантажу. Теперішний літак бере 51 тону. Крім того вже винайдено нові мотори, які спотребовують менше палива й самі значно лекші від теперішніх. Це знову дасть можливість літакам, навіть старого типу, літати далі й брати більше вантажу.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDFD 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

У. Н. СОЮЗ і МОЛОДЬ.

До канцелярії У. Н. Союза наспів такий лист:

Dear Secretary:

In answer to your letter, I went to the secretary of our branch of the Ukrainian National Association and asked him for the rates on the different classes.

He refused to give me any rates. He said that he did not know them. Therefore I am writing you for information again. Please tell me the rates on $1,000 and $2,000 death benefits and on $1,000 endowment benefit. I am sixteen years and nine and a half months old.

Waiting for your answer, I am yours truly.

Подібних листів одержує канцелярія У. Н. Союза більше, тому не можна цеї справи легковажити, а треба лихови зарадити.

З кождим роком матимемо тисячі молодих Союзовців, котрі повинні би перейти з молодечого департаменту до повнолітних членів. Нашим обовязком є подбати за те, щоби це сталося. Бо коли це не станеться, то якаж будучність Союза? Важко тепер придбати старших членів, бо приросту іміграції нема, а ті старі іміґранти, котрі бажалиб тепер вступити до Союза, дуже часто не відповідають асекураційним вимогам чи то ізза старости чи підірваного здоровля. Річ певна, що Союз міг би придбати велике число нових членів і зрости на десятки тисяч, але який був би тому кінець, колиб брати без розбору. Тоді смертельність серед членів Союза зросла би скоро до такої висоти, що завалилаб саму інституцію. Значить, нам треба тепер звернути всю нашу увагу на молодь і пригорнути її до нашої орґанізації. А в першу чергу не треба випускати з рук тої молоді, котру вже наші патріотичні батьки при Союзі держали. Тому відділовим урядникам треба би докладати всіх зусиль, щоби ту молодь, яка повинна перейти до повнолітних членів, переконати про потребу того переходу. Тимчасом ми одержуємо письма, з яких виходить, що урядники той свій обовязок занедбують. Вони не тільки не памятають за тих дітей, що виходять з молодечого департаменту, але не вміють чи не хотять тій молоді дати належну відповідь, коли вона сама заявляє охоту до переходу до членів повнолітних. Коли так далі піде й урядники не будуть знати самі тих користей, які дає наша орґанізація, ні наших родів асекурації, то ми готові стратити ту молодь, яка вже є у наших руках. На ту небезпеку звертаємо увагу батьків і всіх наших членів, щоби кождий з них по своїх силах і знанню допомагав нам придержати молодь при Союзі. Хто є в молодечім департаменті, той повинен обовязково перейти, як прийде час, до членів повнолітних.

З „ОРҐАНІЧНОЇ ПРАЦІ" В РІДНІМ КРАЮ

(Оригінальний допис „Свободи").

—o—

(Докінчення)

Отце є короткий зміст промови посла Остапа Луцького. Це лиш частина кинених ним думок, але це був справді розверенний перед зібраним народом великий операційний плян наших кооперативних діячів. Як бачите, шановні Читачі, то є у нас в краю робітники та провідники з далекосяглими плянами, коби лише загал їх відповідно підпер. Очевидна річ, що і Ви, Браття, можете і повинні їх підперти, а то передовсім уділами, висиланими до наших краєвих кооператив, а то вже після вашої уподоби.

Треба помагати кооперативам у своїм власнім селі, але не забувати і на окружні та на централі у Львові. Так робили і роблять Чехи і Поляки, так і наші американські іміґранти мусять робити, коли хотять зазначити що і вони почувають себе частиною великого українського народа. Чиж це не честь, чи нема на що бути гордими? Бути **частиною сорок міліонового народа!**

Хайже це наші браття мають на увазі, най отверезують тих Наддніпрянців в Америці, котрих тягне, мов яким „маґнесом", до московських „обществ", хай отвирають очи і тим триста тисячам „Закарпатських Руснаків", що держані своїми змадяризованими „превелебними", і самі не знають до якого народа вони властиво належать.

Коломийське Кооперативне Свято закінчив палкою, хоч короткою промовою, головний орґанізатор його, директор **М. Обрізків.**

Він казав між иншим:

„Наш Окружний Союз Кооператив працює доперва пять літ, а перед двома роками устроїв був перший раз окружне кооперативне свято. Порівнявши це, що було, з тим, що бачимо тепер, мусимо собі сказати, що поступ є дуже великий. Переглянувши сьогодня наші сили, ми ще з більшим завзяттєм берімся до роботи!

„Наша справа чиста і наша побіда певна!"

Гучні, одобрюючі оклики народа покрили слова директора Обрізкова. І ось увесь зібраний народ відкриває голови, і мов грім, проносяться над майданом палкі слова нашого **народного гимну!** Великоукраїнець уложив слова його, Галичанин підклав ноти під них, а весь народ український його співає!

—o—

Однакож, чи вже не було ніяких хиб на тім святі, чи справді всьо так випало без всякого заміту?

Ні! Були і хиби і власне про них я розкажу тут пару слів.

Перша хиба була та, що в поході не несено **ані одного синьо-жовтого прапора.** Виглядало на таке, що аранжери хотять викрутитися при помочи того **прапора-веселки,** щоби лиш не вразити „владз".

Було це цілком злишним, бо „владзе" досі у нас нашого національного прапора не забороняють.

Це вже надто заносило **„малоросійською хитрістю!"**

Другою хибою було те, що всі ті тисячі народа ішли в поході мовчки, мов німі, **без пісень.** Лише стопчатівський хор відспівав був підчас походу може три пісні, але цього було замало на такий величезний похід, котрий тревав біля години.

І тут винні аранжери, що народу до співання не завізвали. Тай вони самі ходили якісь несміливі, мов приголомшені. А все то без причини, бо „владзе" співу не заказували. А навіть коли би і заказали співати щось „пшецівпаньствовеґо", то це не велике би було диво, бо і за часів Австрії і за часів Української Держави „пшецівпаньствових" пісень співати не було вільно.

Розходиться лиш про це, що є властиво „пшецівпаньствовим"?

І так нпр. в справі **„Не пора!"** стояло вже цього року перед коломийським окружним судом **трицять селян і дві селянки** як обвинувачені за співанне цеї пісні.

Боронили їх адвокати: д-р А. Чайковський, д-р Трильовський, д-р Ганкевич і д-р Коссак. І оборонили, а суд всіх тих селян і селянок освободив від вини і кари. Оборонці виказали іменно судови, що **„не пора"** комусь **„служити"** не є для нього ніякою обидою. А слово **„Лях"** також обидливе не є, бо і самі польські поети нераз його уживають для означення свого народа.

А впрочім, коли бесіда про цей похід на Кооперативнім Святі, то чиж мало є инших ріжних гарних пісень, і січових стрілецьких, то чомуж би їх не співати, чому іти тих пару кільометрів похнюпленими, немов на заріз?!

Цілий той настрій це ще позісталість з тих перших літ по нашім погромі, коли то люди наші і тіни своєї боялися. Але цьому повинні були запобігти аранжери свята, а зосібна впорядчики походу, та вони цього не зробили. А це зле.

Була також і та хиба, що **декотрі села** були цілком **не заступлені.** Були це передовсім дуже далеко положені села, а також ті, де були кооперативи але через „манка" та „вломи" упали. Річ проста: люди з тих сіл стидалися просто показатись межи великою кооперативною громадою коломийського повіту. І це ще може навіть гарно з їх сторони, що мали таке почуття стиду. Може скорше покаються...

Була і така ще інтересна подія: Польська шкільна кураторія іменує до кождої української ґімназії бодай одного учителя Поляка, щоби вчив польського письменства, але щоби і був почасти шпіоном.

Отже такий „спеціяліст" з коломийської української ґімназії станув собі на улици і позаписував тих учеників, що, як члени ґімназійної кооперативи, ішли в поході. Він відгрожувався, що всіх їх подасть на кару за участь в „народовій" маніфестації.

Той спис „злочинців" хлопці йому потім викрали з кишені, отже ще не знати, що він зробить. Певно, що свого не дарує.

—o—

Вибачайте, чесні „Свободяне", що я Вас так довго описом цього нашого Свята нуджу. Але дарма! Цеж один з обявів нашої **„малої національної роботи",** а не забувайте, що на такій „малій" роботі і „велика" потім опирається!

А опис цього Свята і цим є важний, що він подає **образ пересічного нашого більшого свята** національного в краю, очевидно, коли „владзе" на нього позволять. Але в Коломиї, як бачимо, вони ще досить розумні, та Свята того нам не заборонили. А якби були зборонили, ну, то щож! Ми би однаково не пропали, а народна енерґія, як я це зазначив в моїй промові на цьому святі, булаби собі найшла инший вихід.

І я закінчу цей звіт з нашого великого Свята, післаний Вам, Браття, геть за океан, підбадьорюючими словами нашого галицького поета з **60-их** років минулого століття:

„Не загинем, Рідні Браття!
Не нам загибати!"

Д-р Кирило Трильовський.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ МОЖНА ЗБУДУВАТИ СВІЙ БАНК?

Вже від довшого часу ведеться в нашій „Свободі" дискусія на тему заложення в Америці українського банку. Ріжні проектодавці предкладають ріжні пляни. Після тих плянів виходилоб, що український банк в Америці (з осідком правдоподібно в Филаделфії) мав би служити всім Українцям в цілій Америці і був би, так би сказати, всенародньою українською фінансовою інституцією. Дальше мав би він бути звеном у торговельній лучбі між американськими Українцями і старим краєм.

Се дуже гарні-прегарні пляни. Тільки тепер застановімся над тим, чи можливо їх перевести в життя. По моїй думці ліпше вже тепер основно її обговорити, щоби потому з цілої справи не вийшла невдача, а можливо і крах, а з тим загальне огірчення і як дальша консеквенція загальне недовіре у свої власні сили.

Закладаючи такий банк, примірово, в Ню Йорку чи Филаделфії, треба заложити банк принаймні з пів-міліоновим закладовим капіталом. До того треба ще якоїсь надвишки (surplus), щоби банк відразу поставити солідно на ноги. Значить, акціонері мусіли би платити за акції висше номінальної вартости. Розпродати таку суму акцій в Ню Йорку чи Филаделфії не було би легко, а навіть неможливо між нашими людьми, бо у нас мало заможних людей, а то й богато таких, що не вірять своїм і у свої власні сили. Числити на провінцію також не можна, бо наш чоловік думає так: по що я маю льокувати свої гроші в Ню Йорку, коли я на них найду місце і тут, де сам живу. Не можна числити на допомогу провінції, колиб навіть банк вже функціонував, бо кождий переводить бизнесові транзакції у своїй місцевости. А наші люди все ще більше чужим вірять як своїм. Се й головна причина, чому на провінцію не можна занадто числити. Банк є на те, щоби брати гроші в депозит, щоби гроші позичати. Колиб примірово наш чоловік з Огайо хотів позичити гроший, то і се не було би можливим зробити навіть на добрий перший морґеч, бо банкові закони в деяких стейтах забороняють банкам пожичати гроші на реальности в инших стейтах.

Не можна числити на те, що богато наших людей висилає гроші до старого краю й що сі посилки можна спрямувати через український банк. Вже минули ті добрі часи. Нема свіжої іміграції й пересилка грошей до певного степеня вже устала, бо ті, що тут остались з родинами, вже й грошей до старого краю не висилають. Хіба десь раз, два до року вишлють пару долярів старим родичам в краю. З часом і та дрібна висилка устане. Після оцінки наших економічних сил такий банк здається хибив би цілі.

Ми економічно ще в пеленках і доперва зачинаємо розвиватися, тому я думаю, що нам на разі булоб ліпше взятись до кооперативних банків типу Building & Loan Ass'n. Тим більше, що в тім напрямі маємо вже який-такий початок і то в кількох містах, де є більші наші кольонії. Декотрі з тих, як примірово в Клівланд, О., це вже досить поважні інституції. Тому нам треба би лише впоювати в наш нарід клич „свій до свого" щоби наші люди льокували свої капітали в наших установах, а коли ті Building & Loan Ass'n розростуться — тоді можна буде подумати про иншого типу банки. А через той час і наш загал більше економічно піднесеться і виробиться в нім почуттє економічно-народньої солідарности, котрої під сю пору у нас, на жаль, нема.

О. Мельник,
Ню Кестл, Па.

Іван Вазов.

СВЯТОСЛАВ ТЕРТЕР

(Історична повість із часів боротьби за волю Болгарії).
(З болгарської мови переклав Михайло Процик).

(29)

Йоаким був людиною, під якої духовним одягом скривався рівночасно з релігійним фанатизмом державний муж великої енерґії, гнучкий, впертий і дуже честилюбивий.

Обережним умом оцінив він, що могутність Чокія не буде трівала. А що Смілеця не було, постановив спровадити иншого претендента до престола при помочі цісарських військ, а такий був: Михайло, син Константина Тіха і Марії, що тепер був у Царгороді.

Йоаким дістав на це дозвіл від вірних йому прихильників. Тоді ввійшов у тайне порозуміння з Михайлом Тіхо..

Тому, що перше його письмо було уневажнене другим до візантійського цісаря від боярської ради, яка постановила віддати Тирнову Чокієму, він вдруге написав до Андроника. Просив у нього військової помочі для посадження на престолі Михайла, коли обставини позволять на це. Писав також і до Смілецевого брата, Радослава, тепер начальника цісарських військ у Солуні, щоби старався з усіх сил намовити Андроника вмішатися у внутрішні справи Болгарії.

Йоаким колись був за визволенням Святослава в Царгороді, тепер же дуже зненавидів князя. Ця ненависть наче перейшла з батька на сина. Загибіль Смілеця приписував головно потайним інтриґам Святослава. А що тепер Святослав зовсім віддався справам Чокія, це виглядало йому підозрілим. Йоаким прочував тайні Святославові наміри, щоби здобути царську корону за посередництвом Чокія, який ставав знарядом у руках мнимого претендента. Він бачив у ньому небезпечного противника своїх плянів і тому старався знищити його.

Щоби скріпити своє становище у хана, після чотиромісячного безсилого невдоволення Йоаким представився йому святочно, в супроводі богато владик, архимандритів, діяконів і висловив йому вірнопідданські почування. Чокія це дуже врадувало. Щоби ще більше приєднати собі впливового патріярха, обдарував кілька церков і монастирів великими церковними приходами і землею. У цьому наслідував своїх попередників. Запрошував патріярха до палати на торжества і поважав його.

Так хитрий хан роздував зависть, яку доглянув між Святославом і патріярхом. Одначе Чокі мав до діла з двома людьми, що були хитріші від нього.

Йоаким і Святослав копали йому потайки могилу, але неоднаково і для неоднакової мети.

Патріярх відгадував своїм лисячим розумом і принизливістю таємні Святославові мрії, але не міг зрозуміти добре всіх способів для здійснення цих плянів. У всякому разі Святослав мав у ньому перед ханом смертельного ворога, який міг погубити його. Тому поглядав на Йоакима з великим недовірям. Не міг навіть думати, щоби прихилив його для себе. Щоби викликати недовіря хана проти патріярха й усунути його зі двору, не мав під рукою ніякої, навіть позірної причини.

І це не давало спокою Святославові. Тому постановив говорити зі сестрою, яка мала великий вплив на чоловіка. Вона приобіцяла йому це.

У палатній спальні.

Раз вечером Олена ввійшла у спальню, сумна, зі сльозами в очах.

— Що з тобою, моя ти гуриско? Чому плачеш? — спитав Чокі, цілуючи її.

— Ти хочеш убити мого брата!

— Я? — здивувався хан.

— Патріярх, то його найбільший ворог, а ти зробив його найбільшим приятелем.

— А ти відкіля знаєш це?

— Абож не бачу, що він приходить що дня інтриґувати проти мого брата?

Чокі задумався.

— Жінка музулманина не повинна підглядати і слідкувати цього, що роблять мужчини. Присягаюся на Алага і його пророка, що тобі брат сказав це.

— Мій брат? — озвалася гнівно Олена. — Говориш так про мого брата, котрий відчинив тобі ворота Тирнови?...

Чокі вдивився в неї та говорив тихо, з хитрим наміром відчитати враження з її лиця.

— Скажи, Олено, брат твій хоче бути царем?

— Брехня! Хто це тобі підповів? Може патріярх? Колиб брат хотів був вступити на престіл, то був би це зробив тоді, як ціла Тирнова просила його, щоби вів із тобою війну. Але він того не зробив, покликав свого шурина у Тирнову та стягнув на себе зависть усіх, а головно патріярха.

— Не гнівайся, дурненька джаврко, я жартую. Святослав був і останеться моєю підпорою. Таж він майже є царем, на певніших ногах ніж Смілець і Юрій Тертер... і їх попередники... Болгари наче овечки, але менше постійні ніж вітер і лише сильним пястуком можна їх вдержати... Цей чернець виглядає мені на дуже хитрого старця, бояри самі дріжать перед мною, але не дріжать за мене, а за свої маєтки та достоїнства. Нарід покорився і забрався до своїх занять, веселиться при „горі" (болгарський танець), але я певен, що ще більше веселився би, колиб побачив мою голову застромлену на мурах Царевеця. Як я розлучався з військом, то сповнив твоє бажання, ну тай послухав Святославової ради. В Тирнові тепер спокій, в церквах дзвонять на свята, кобзи пищать на весіллях, але треба берегтися тихої води!

— Доки мій брат тут, тобі нічого боятися!

— Знаю, знаю, голубко...

— Приобіцяй мені, що не прийматимеш патріярха — сказала Олена й обняла його за шию.

Чокі невдоволено відповів:

— Я люблю жінки, коли вони веселяться і співають, або коли взаїмно деруться за волосся, або також як усядуть мені на коліна та солодкими слівцями і цілунками розганяють мої володарські журби... Але не люблю жінок, коли вони мішаються у державні справи. Вони, направду, погані тоді...

— Так можуть робити лише Грузинки та Жидівки з твого гарему, а я царська дочка.

— Чи царська чи вівчарська, все ти жінка. Вашого розуму замало до цього... Та навіщо ми сперечаємося надармо? Пізна ніч, а я хочу спати, наче дитина.

Відпинав шаблю та думав:

— Жіночих пестощів замало, щоби запевнили спокійний сон цареві, треба опиратися ще на десятьох тисячах копій...

Чокі вдавав перед жінкою, що сліпо вірить у вірність її брата. Він здавався на нього, але боявся його. З кількох інтриґантських Йоакимових слів, нарочно неясних і недомовлених, а також занадто великої безкорисности на становищі деспота, хан став підозрівати Святослава. Навіть як перед хвилею говорив жартівливо, нібито Святослав хоче бути царем, запримітив румянець на Олениним лиці. Яка була причина того? Чи його жінка щось знала? Святослав і Фрозина часто навідувалися до неї... А може то було таке невинне схвилювання наслідком нежданого питання?...

Сам Святослав зрештою пояснив йому своє поведення в цій справі, а саме, що боявся явного ворожого настрою більшости боярів. Вони не стерпіли би його змагань до престола, а колиб навіть вступив на цей престіл, усе загрожували би йому несподіванки і зрада. Тому волів помогти Чокієму, перед яким дріжали всі бояри, та користати при ньому з части влади, ніж мати цілу і втратити її котрогось дня разом із головою. Чокі вважав такі твердження справедливими й успокоївся. Одначе Йоаким зумів кількома словами викликати неспокій в його душі.

Захитаний Ідол.

Було це вже при кінці грудня. Сонце холодне, але веселе, світило над білою габою, що покривала Тирнову. З коминів піднімалися стовпи димів і губилися в тихому, зимовому повітрі.

Життя в місті вернуло в правильне русло. Мешканці привикли до нового положення, т. к. як давніше ділили свій час на денне заняття, на байдикування, на ходження до церкви і на сплетничання. Легкодушний тирновський народ призвичаївся вже до політичних переворотів і змін, тож погодився також із тим, що сталося, та жив буденним життям.

(Дальше буде).

Мода.

— Куди діваються всі ті шовки, що дівчата вживали на довгі спідниці?

— Пішли на довгі панчохи.

—o—

Ага!

— Що робить панна Оля, твоя наймиліша?

— Ах, наймиліша!

— Що? Невже ви розійшлися?

— Та ні! Ми повінчалися.

—o—

На балю.

— Що то за пуджало таке сидить, Василю?

— То моя жінка!

— О, вибачай, то моя помилка!

— Ні, моя!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Петиція до Вашинґтону в справі перепису 1930. р.

У справі перепису населення в 1930. році відбулося дня 27-го жовтня б. р. віче, в котрім, на поклик тимчасового комітету, взяло участь около двацять шість добре зорганізованих товариств, котрі репрезентували тисячі українських фамілій, замешкалих зі своїми родинами по цілій нашій околиці. Віче отворив предсідатель тимчасового комітету о. В. Каськів. Він у своїм вступнім слові представив присутним, яка ідея спонукала нас, зорганізованих громадян, зійтися на це віче. о. В. Каськів обширно обговорив задачу, котру ми, як свідомі й зорганізовані українські громадяни, маємо сповнити при надходячій американській державній конскрипції та в імени тимчасового комітету отворив віче.

Дальше пояснив денний порядок віча і покликав до слова предсідателя Українсько-Американського Ситизенського Клюбу в Вунсокет, Р. Ай., гром. Ілію Чорного. Гр. Ілія Чорний, як старший за нас всіх українських еміґрантів у цій околиці, в ядерний спосіб змалював свої й наші пригоди від сорок літ нашої еміґрації та нашого життя-буття на вільній землі Вашинґтона. Він, як свідомий своєї національної приналежности, змалював нам ту нашу національну нетямущу поведінку, котрої ми ще й тепер не покинули, називаючи себе Австріяками, Рутенцями, Поляками, Росіянами, Рутенями, Литлрошен, Рошен, Ґріками, Католіками і т. п. Богато з наших людей і досі не знає, що вони повинні зватися тільки Українцями й більш нічим.

Третим з ряду бесідником був гром. Омелян Рекрут, з Провіденс, Р. Ай. Він представив зібраним, чому Українці мусять зорґанізовано ставитися й приготовлятися до конскрипції. Яка користь для нас Українців буде, коли ми на конскрипції не будемо робити зі себе національних комедіянтів, а мусимо позбутися раз на все тих помилок, за котрі все соромимось.

Годиться також зазначити, що в часі виміни думок вічевиками що до самої конскрипції, зпоміжи вічевиків забрав слово гром. М. Давискиба з Бостону. Він дуже зрозуміло зреферував справу, яким способом Українці, котрі володіють добре англійською мовою, можуть дістатись до роботи при переписи.

На вічу була прочитана петиція, котру вічевики одноголосно одобрили, щоби заслати її до цензусового бюра у Вашинґтоні. На вічу була збірка, котра принесла $76.95 на розходи, звязані з нашою українською національною конскрипцією в стейті, котру віче ухвалило перевести скорше ніж буде державна конскрипція. Надвишка, котра лишилася б, піде на боевий фонд. Віче закінчилося співом „Не пора".

По вічу залишились представники від товариств, котрі обібрали зпоміж себе комітет, котрий має старатися, при співучасти всіх свідомих Українців, перевести на місцях нашу національну конскрипцію. До цього комітету ввійшли слідуючі: о. В. Каськів, предс.; громадяни: Микола Давискиба і Омелян Рекрут, заступники предс.; Василь Чорний, секретар; Микола Шевчук, касієр. До контрольної комісії увійшли: з **Вунсокет** — Ілія Чорний; з **Провіденс** — Йосиф Мартиневич, з **Бостон** — Ілія Чопик; з **Кромптон** — Текля Кравчук, з **Менвіл** — Микола Савка, з **Фол Рівер** — Микола Костик, з **Тавтон** — Кароль Сідзінський, з **Централ Фолс** — Павло Моторний і з **Блекстон** — Стефан Ґурбель.

Все, що звязане з нашим переписом, комітет приготовляє й на днях будуть розіслані комітетом в кожну місцевість, до представників, всі потрібні матеріяли. Вразі, коли би хто бажав інформацій у цій справі, нехай вдається на адресу предсідателя, або секретаря: 394 Blackstone St., Woonsocket, R. I.

До Вашинґтону вислано таку петицію:

UKRAINIANS ASK TO BE KNOWN AS SUCH IN CENSUS.

Frame Petition At Meeting In Church Here — Many Parts Of New England Represented.

Ukrainians from all parts of New England, meeting yesterday in St. Michael's Ukrainian Greek Orthodox Church on Blackstone street, this city, adopted a resolution petitioning the United States Census Bureau to give orders to have Ukrainians listed not as Ruthenians, a designation as such in the coming census, and which, they say, has fallen into disuse and does not properly represent the people in this country known as Ukrainians. Rev. Vladimir A. Kaskiw, pastor of the St. Michael's Church, presided at the meeting, assisted by Emil Recrut, vice president. Michael Skybinsky served as secretary.

The petition, addressed to William M. Stuart, director of the United States census at Washington, D. C., reads as follows:

"We, the residents and citizens of the United States of Ukrainian origin, members of heretosigned League of Organizations located in the States of Rhode Island and Massachusetts, and representing approximately 2000 families, hereby make this formal petition to you as director of census, that in the census of 1930 we, our children and all our co-nationals living in the United States, be registered as Ukrainians or as of Ukrainian race and descent, and not as Ruthenians, as in the census of 1920.

"There is no Ruthenian race or language. Most of our people, when they emigrated from the former Austria-Hungary, were registered on entering into the United States as Ruthenians, regardless of the fact that they were of Ukrainian race and stock and spoke the Ukrainian language. Now this term 'Ruthenian' has become obsolete among us, and we are known throughout the world as Ukrainians. 'And all our institutions and organizations are incorporated under the name Ukrainian.'

"As we do not want our nationality, race and language misrepresented any longer, we ask of the United States government the same recognition that was accorded to our countrymen in Canada and other contries, the right to be officialy called Ukrainians."

The meeting was under auspices of the Central Committee of League of Ukrainian Organizations, Citizen's Club and Congregations of the states of Rhode Island and Massachusetts.

Among official delegations from Woonsocket and vicinity present at the meeting were following:

St. Michael's Church, Woonsocket, Harry Kiczak, president, and Wasel Czarny, secretary, of the Citizens' League; Lodge Zaporozska Sicz of Woonsocket, Michael Bardaczewsky, president, and Peter Huk, secretary; Ukranian National Home, Peter Romanowich and Andrew Shwec; Lodge of John Franko, Woonsocket, Michael Skebinsky, president, and Michael Zajac, secratary; Sisterhood of St. Mary, Woonsocket, Tekla Susla, president, and Julia Bazan, secretary; Ukrainian Orthodox Church, Manville, Rev. V. A. Kaskiw, Nicholas Sawka and George Jasinchuk; Lodge of Miroslaw Siczynsky, Woonsocket, Stephen Gurbel, president, and Michael Zaplitny, treasurer.

The following officers of the league were elected: President, Rev. Vladimir A. Kaskiw, Woonsocket; vice president, Nicholas Dawyskyba, Boston; second vice president, Emil Recrut, Providence; treasurer, Nicholas Shewchuk, Manville; secretary, Wasel Czarny, Woonsocket; assistant secretary, Harry Kiczak, Woonsocket.

Михайло Скибінський,
Михайло Свідер,
вічеві секретарі.

(The Woonsocket Call, Monday, October 28, 1929).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОГО ІМЕНИ.

THE EVENING BULLETIN, Providence, R. I., October 28, 1929.:

OBJECT TO USE OF TERM "RUTHENIANS."

Ukrainians Will Send Resolutions to Director of Census.

Resolutions asking that in the census of 1930, Ukrainians should not be called Ruthenians were adopted at a mass meeting of 500 delegates from Ukrainian societies of Rhode Island and Massachusetts in Ukrainian Orthodox Church, Woonsocket, yesterday. Similar resolutions were passed throughout the country and will be sent to William M. Steuart, director of the census.

Rev. V. A. Kaskiw, pastor of the church, presided. Other official, of the central committee present were: Nicholas Daviskyba of Boston and Emil Rekrut of Providence, vice-presidents; Wasyl Czarny of Woonsocket, secretary, and Nicholas Schewchuk of Manville, treasurer.

Сердечні приятельки.

— Знаеш, Феська Сколозубиха сказала мені до очей, що я малююся...

— Е, дурна вона! Якби вона мала таку погану пику як ти, то також малюваласяб...

ЯК РОЗБУДОВУЄТЬСЯ ПЕРША УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ В АМЕРИЦІ А ПОЛОЖЕНА В МІЛВІЛ, Н. ДЖ.

Теперішними часами поселилися слідуючі:

Іван Найда, Филаделфія, Па. Антін Мурований, Реново, Па. Іван Дерев'яний, Реново, Па. Стефан Сахарнацький, Реново, Па. Стефан Патен, Ст. Франкоіс, Мо. Петро Козак, Бриджпорт, Па. Теодор Зубрицький, Филаделфія, Па. Михайло Стельмах, Палмертон, Па. о. Вол. Петрівський, Нантікок, Па. Михайло Пеленський, Филаделфія, Па. Григорий Кирилюк, Флорида.

Ті, що купили, а ще не побудувалися: Михайло Рибак, Филаделфія, Па. Ілько Кісь, Филаделфія, Па. Семен Рутецький, Филаделфія, Па. Михайло Полохайло, Филаделфія, Па. Андрій Антолік, Филаделфія, Па. Іван Лишак, Шамокін, Па. Лев Лучкович, В. Колінгзвуд, Н. Дж.

От бачите, де будучність: А ми маємо на тисячу родин місце, що можуть поселитися одні попри других. Не один думае, щоби мати пару акрів землі, а ще тут у місті, де роблю, то добре поводилобся. А то можна мати, але у Мілвіл, бо всі землі, які продаемо, і на котрих поселилися Українці, лежать в місті Мілвіл. **Отже для тих,** що дбають про свою будучність і своїх дітий, варта сказати, що діти можуть користати з міських народних і висших шкіл, а кромі сього учитися в українській школі. По скінченню школи вони не мусять покидати родинного дому, бо мають на місци міську вигоду, відповідне занятте, а при тім всім чистий і здоровий воздух. Хто хоче про все те на місци переконатися, нехай приїде, або пише на адресу:

ВАСИЛЬ МАТОЛИЧ,
640 W. Main Street, Millville, N. J.
(Tel. Millville 577).

Роман Мишко.

ГОСТІ З СЕЛА.

(Гумореска).

(Докінчення).

Прийшло відіздити до Львова:

— Знаєш, Ромку, аж встидаюся, так прикро мені, ой, але мушу тобі сказати!

— Та кажи, не стидайся! Що такого?

— Знаєш, я не годен тобі дати фіри, бо ще позавчора Берко замовив собі в нас фіру до вожения гіпсу. Я не можу відмовити йому, бо він усе вигодить мені долярами, коли я в потребі. Ой, чому ти мені скорше не сказав! То я тобі замовлю фіру в Юзька Ганкевича. Він має одного коня...

— Та як я у такі болота буду їхати одною кониною. Ще конина здохне де серед болота на посміховище!

— Та я не кажу, щоби їхати одним конем. Ганкевич спрягається з Саганом. Хоч то тепер тяжкий час, бо люди возять снопи, та мені вдасться, гадаю, упросити їх.

Вдалося. Спряглися. Коні наче щурі, але якось дотягли.

Приїхали на стацію. Висідаємо. Саган виладовує скриньку з конфітурами та соками. Боженьку! Скринька ціла мокра, обліплена липким соком і сіном! Певно все побилося! А то заробок! А жінка наперлася, що мусить собі навезти конфітур із села, щоби мати до других вакацій.

Відриваю віко від скрині, щоби врятувати те, що ще може не побилося. Ні, нічого не побилося, бо Ґерґула дуже гарно був обпакував слоїки сіном, що навіть і за море безпечно можна було посилати. А чомуж усе витекло на фіру? Чому? Тому, що Ґерґулів Петрусь, коби здоров був, запакував скриню на возі до гори ногами і всі конфітури помалєньки витікали собі цілісеньку дорогу!

Та Саган і Ганкевич тому нічого не винні. Їм мусів я заплатити за фіру — за спряґані коні — по десять золотих.

Сталося, минулося. Забудеться. Настала слотлива осінь. Сиджу я раз при обіді, а поправді вже по обіді п'ю чай із малиновим соком (бо я забув сказати, що сок вирятувався, фляшки були добре позакорковувані), аж тут жінка, чую, кричить до мене з кухні:

— Ромку! Маємо гості!

— Добре! А хто?

— Панни Ґерґулівни: Леся й Марійка.

Прийшли, привиталися, в кухні оставили клунок — з три фунти масла — тай дають мені листа від свого батечка. Читаю:

Любе Братерство! (ах! з цим братерством!) Не гнівайтеся, що наші дівчата трохи навкучать вам. Та я вам колись за це віддячуся. Лесю дуже тепер під осінь розболіли зуби, а тут у нашому містечку нема навіть дентиста, то ми рішилися вислати її бідненьку аж до Львова! Вона бідна ще не знає Львова, то будьте такі добрі, заопікуйтеся дитиною (27-літньою!). А Марійка довідалася від Миросі Гаєцької, що вона буде ходити у Львові на курси крою і шиття білого (та для мене чорного, такого чорного, як чорною стала моя доля, відколи я рішився дивитися на шпилі Карпат із ґерґулівської збочі в погідний день!), то шкода, щоби й наша Марійка не вихіснувала того курсу, коли вона так любить усяке шиття. Як то вона каже, бідятко: „Не знаю, чому, але я так люблю шити! Я шила би і день і ніч, а як вуйко на вакації попривозили були ріжні книжки до читання та давали мені читати, то я ніби читала, а як лише вуйко вийшов із хати, я зараз кидала книжку та бралася до „шиття". Тож самі скажіть, як тут не використати нагоди, щоби дитина уліпшила своє знання, до якого чує таке замилування. Та я так розписався, бо то чоловік на селі гадає, що в місті люди мають більше часу до читання, ніж ми тут на селі. Тому приступаю до річи і прошу Вас, Любе Бартерство (ой), заопікуйтеся нашими дітьми. Хай Леся попльомбує собі зуби, а Марійка хай ходить на ці курси. Ми вам за те сторицею відплатимося, як прийдете на-рік до нас на вакації..." і т. д.

Не було ради, мусіли ми заопікуватися. Я мусів перенестися до маленької кімнатки спати на складаній отамані, а дівчатам відступити моє ліжко на час пльомбування зубів одної дівчини та поки друга не покінчить курсів білого шиття.

Моя жінка мусіла водити Марійку на ті курси, бо вона не знала Львова, поки сама не пізнає краще вулиць.

Пізнійше Марійка буде сама ходити — каже до мене жінка та поглядає сумно, наче зранена серна.

А передполуднем мусіла відпровадити Лесю до дентиста. Тай ще й обід мусіла варити!

— Вуянко, — каже раз Леся — я бачила, як на Коперника вулиці розліплювали афіші, що до Львова приїздить „Люна-Парк" і що в цю неділю буде відкриття. Правда, що то таксамо, як би хтось був у Римі, а не бачив би папи римського. Таксамо я була у Львові, а не бачила його ріжних чудес!

Мусіли ми вибратися в неділю до „Люна-Парку". Це ще дрібниця: вступ по 50 сотиків, а діти платять по 30 сот. Та ба! При касі не хочуть признати дітьми вже ні 27-літньої Лесі, ні 19-літньої Марійки. Ще Богу дякувати, що признали дитиною нашого пів-четверторічного Володка! Заплатив я вступи, входимо до „Люна-Парку" тай походити би та вертати до дому, алеж бо ні! І Леся і Марійка такі „милі-солодкі", то як не сповнити їх просьб:

— Вуйцуню, ану ходім подивитися на тих муринів, там є муринське село! Вступ лише по 50 сотиків.

Оглянули ми муринське село, а Леся:

— Йой, вуйцю, вуйцю, я так хотіла би переїхатися на тій електричній каруселі!

Крутяться на каруселі обі, а я з жінкою стоїмо, чекаємо. Позлазили з каруселі тай далі прилабузнюються: Вуйцю, а ми хотіли би ще їхати тими рухомими сходами, а ще до „Палати Пель-Мель", а ще подивитися на тую жінку, що важить 600 фунтів". Вимучили мене й жінку (мою, не тую, що важить 600 фунтів!) так до 11-ої години в ночі.

На другу неділю:

— Вуйцю, ходіть із нами до кінотеатру. Там виступає китайська артистка Мей Вонг у фільмі „Пікаділі". Мусите, вуйку, пійти з нами, то нам буде здаватися з тої фільми, що ми були в такому великому місті.

І так що неділі й що свята!.. Я з жахом думав, які то ще „культурні приємности" вишукає собі Леся й Марійка.

— Ромку, — каже до мене одного пополудня жінка — Леся вже позавтра їде. Завтра дентист кінчить їй зуби.

Поїхала Леся, але перед від'їздом оставила ще нам даруночок: листа від дентиста. Не так листа, як рахуночок на сто тризцять золотих за пльомбування. Не було ради — мусів я заплатити!

Тепер уже мали ми лише Марійку запізнавати із „культурними здобутками" столиці: театрами, музеями, кавярнями тай все якось так при цьому траплялося, що Марійка „забула" свою торбинку з грішми дома, або просто говорила, що не має стільки грошей, коли зайшла до якоїсь дорожчої крамниці купити собі „на суконку". Та в її оборону мушу тут згори зазначити, що все перепросила тай говорила, що „мамця віддасть зараз", як лише вона вернеться до дому".

Так то минали мені й моїй жінці „дні за днями, часи за часами" і вкінці прийшов кінець курсів „білого" шиття! Марійка поїхала, але ще на відїздне мусіла накупити собі ріжних полотен і матерій, бо „шкода не купити", коли вже вміє шити, таж має навіть добре свідоцтво з покінченого курсу. А мамунця пришле гроші, як лише Марійка вернеться до дому...

Що правда, мамця грошей ані зараз, ані пізніше не прислала, але якось по Різдвяних святах передала нам так зо три фунти масла теольоґом Балабухом, що вертав із свят до Львова до семінарії. Він привіз нам також листа від Ґерґулів, у якім просили не гніватися, що не посилають більше масла, але не можуть, бо „друга корова тівна" та просять і на другі вакації приїхати до них.

Сам не знаю: чи їхати „оглядати шпилі Карпат із далека зі збочів Ґерґулів" і відбивати собі всі видатки маслом, чи таки направду поїхати вже в правдиві Карпати? Бож у пісні навіть співається: „Там в горах Карпатах — ой там би я жив! — з гори на долину все би ся дивив!"

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ҐРІНПОЙНТ, Бруклин, Н. Й. Укр. тов. Дністер, від. 310 УНС, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 9-го листопада о годині 7-мій вечером в словенській галі під ч. 724 Leonard St., Brooklyn. Проситься всіх членів прийти на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Шимко, предс.; І. Стороняк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Товариство Дністер, від. 361 УНС в Ню Йорку, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що збори відбудуться в суботу, дня 9-го листопада 1929 р. в Укр. Нар. Домі 217-19 E. 6th St. New York City точно о годині 8-мій вечером. Кождий член обовязково має бути на сих зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, як за тікети та книжочки, котрі розібрали на агітацію, мають на сих зборах звернути або гроші або книжочки. Родичам пригадується, щоби вписували своїх дітей до молодечого департаменту У. Н. Союза. Не явившийся член буде караний після статута. караний після статута. — За уряд Т-ва: Е. Гузар, голова; Д. Костишин, рек. секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Товариство Згода, від. 294 УНС, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 9-го листопада, в суботу вечером о годині 7.30 в галі церковній на Ґренд улиці. Довгуючих членів проситься принести свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Таксамо проситься членів, котрі не дали своїх жертв на Сиротинець, принести на сей мітінґ. — За уряд: Н. Гузар, предс.; Г. Некорська, кас.; Н. Моссора, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219 УНС, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го листопада точно о годині 7.30 вечером під ч. 179 Корт ул. Кождого члена обовязком прийти на сі збори і вирівнати свої вкладки, бо в сім місяці замкнеться рахунки за сей рік. — Д. Якимів, предс.; П. Псуй, кас.; С. Шіпка, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Т-во „Буковина", від. 14 УНС, повідомляє всіх своїх членів, щоб прибули на збори в суботу, 9-го листопада, в год. 8-мій вечером в Роб. Домі 15 E. 3-та ул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Також всі нові члени і ті, що мають переступні листи, мають явитись на ці збори. Рівнож дається до відома, що Т-во „Буковина" принимає нових членів без вступного аж до нового року, тому користайте з нагоди, щоби Ви були записані до товариства до нового року. — М. Т. Паламарюк, фін. секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182 УНС, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 10-го листопада о 2-гій годині попол. в галі парохіяльній під ч. 45 і 47 Гавц Евеню, Пасейк. На порядку нарад є важні справи до полагодження, а також будемо вибирати обслугу до балю, котрий відбудеться дня 16 листопада 1929 під ч. 159 4 ул. Пасейк. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглости, бо будуть суспендовані. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Князя Данила, від. 356 УНС, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 10-го листопада в годині 2 пополудни в Народнім Домі під ч. 3322 N. Lawrence St. Проситься всіх членів прибути точно на час, бо є важні справи до полагодження. — М. Долиний, предс.; Т. Черевка, секр.